

KS. RYSZARD KAMIŃSKI, ZBIGNIEW NARECKI

BIBLIOGRAFIA DOTYCZĄCA DUSZPASTERSTWA CHORYCH (1961-1990)

Duszpasterstwo chorych jest specjalistyczną częścią duszpasterstwa charytatywnego. Działalność ta obejmuje wszystkich chorych i ma na celu zaspokajanie ich potrzeb religijnych, umacnianie w akceptacji własnego cierpienia oraz przygotowanie na przejście przez śmierć do życia w wieczności. Podstaw duszpasterstwa chorych należy szukać w nauce i praktycznej działalności Chrystusa, który głosząc przykazanie miłości bliźniego, ze szczególną troską odnosił się do chorych (zob. Mt 4, 20; 9, 35-38; Łk 4, 40), apostołom zaś nakazał ich uzdrawiać i troszczyć się o nich (zob. Mk 16, 18; Łk 9, 1-2, 6; Łk 10, 30-37).

Kościół realizuje posłannictwo Chrystusa wobec chorych. W czasach apostołskich wszechstronną opiekę nad chorymi roztaczali diakoni i do takiej troski byli wezwani kapłani. W wiekach średnich pielęgnowaniem chorych i niesieniem im pomocy duchowej zajmowały się bractwa kościelne oraz zakony.

Według nowej księgi obrzędu sakramentu chorych (1978) cała wspólnota parafialna powinna troszczyć się o chorych. W zakres tej troski dokument kościelny włącza wszelkie wysiłki zmierzające do niesienia ulgi w cierpieniu, organizowanie pomocy medycznej, pomoc materialną, odwiedziny i wszystkie przejawy umocnienia i pomocy. Szczególne znaczenie w parafialnym duszpasterstwie chorych ma wizyta kapłana w celu udzielenia choremu sakramentu pokuty, Eucharystii i sakramentu namaszczenia, a w razie potrzeby – wiatyku i apostołskiego błogosławieństwa. Do najbardziej znanych form duszpasterstwa chorych należy organizowanie dni chorych wraz ze spowiedzią i z komunią św. oraz udzieleniem błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem poszczególnym chorym, dni skupienia, kilkunastodniowych rekolekcji dla chorych, połączonych z wypoczynkiem, oraz pielgrzymek chorych do miejsc świętych w celu uproszenia u Boga zdrowia i laski cierpliwego znoszenia choroby.

Oddzielnym problemem dla duszpasterstwa chorych są chorzy przebywający w szpitalach, sanatoriach i domach opieki. Ich potrzeby duchowe zaspokajają specjalnie powołani kapelani. Obok czynności liturgicznych i sakramentalnych utrzymują oni łączność chorych z rodziną i rodzimą parafią. Nowa sytuacja społeczno-polityczna w Polsce poszerza możliwości działania duszpasterskiego we wspomnianych zakładach. Przynajmniej ona także do poszukiwania nowych form oddziaływania oraz odnowy duszpasterstwa chorych.

Niniejsza bibliografia prezentuje prace powstałe w latach 1961-1990, a więc w okresie trwania Soboru Watykańskiego II i w okresie posoborowym. Dla większej przejrzystości prace wydane w wspomnianym okresie podzielimy na pięć grup tematycznych.

I. HISTORYCZNY ASPEKT DUSZPASTERSTWA CHORYCH

- Historia Apostolstwa Chorych w Polsce [art. redakcyjny]. "Apostolstwo Chorych" 57:1986 nr 7 s. 6-10.
- K o r c z y k M.: Dzieje i misja apostolstwa chorych. "Materiały Problemowe" 1981 nr 5 s. 84-91.
- Ludzie chorzy i starsi w Kościele. Pod red. J. Charytańskiego. Warszawa 1981.
- M i k o ł a j e z y k M.: Dzieje liturgii sakramentu chorych w Polsce do czasu wydania "rytuału piotrkowskiego" (1631). W: Studia z dziejów liturgii w Polsce. T. 2. Lublin 1976 s. 241-295.
- Pięćdziesięciolecie działalności Apostolstwa Chorych w Polsce. "Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne" 12:1979 s. 9-98.
- S z u r l e j J.: Pięćdziesiąt lat posługi apostolstwa ludziom chorym i cierpiącym w Polsce. "Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne" 12:1979 s. 9-18.
- W i t e k S.: Duszpasterstwo chorych w archidiecezji krakowskiej. W: Apostolstwo miłości. Kraków 1984 s. 30-35.

II. PODSTAWY PRAWNO-TEOLOGICZNE I LITURGICZNE DUSZPASTERSTWA CHORYCH

- B i s t a S.: Troska o chorych w nowym Kodeksie. "Apostolstwo Chorych" 54:1983 nr 11 s. 7-10.
- B o r o s L.: *Mysterium mortis*. Freiburg 1962.
- B o r o w c z y k K.: Problematyka cierpienia zawarta w kazaniach drukowanych w "Bibliotece Kaznodziejskiej" w latach 1965-1977. Lublin 1977 (mps BKUL).
- C z u b a k Z.: Sakrament namaszczenia chorych. "Materiały Problemowe" 1983 nr 5-6 s. 42 n.
- E m e i s D.: Jesus Christus als Heiland der Kranken. "Lebendige Seelsorge" 30:1979 II. 1 s. 16-20.
- G a u l y II.: Krankheit als Sinn- und Werterfahrung. Tamże s. 1-5.
- G r a n a t W.: Sakrament namaszczenia chorych. W: t e n ż e. Ku człowiekowi i Bogu w Chrystusie. T. 2. Lublin 1974 s. 298-318.
- G r o m e k K.: Chrześcijański sens cierpienia w nauczaniu Jana Pawła II. Lublin 1988 (mps BKUL).
- G w i a z d o w s k i R.: Cierpienie a chrześcijański sens życia w świetle ostatnich dokumentów Kościoła. Lublin 1988 (mps BKUL).
- H a e r i n g B.: *Heilender Dienst*. Mainz 1972.
- Heilsorge für die Kranken. Hrsg. von M. Probst, K. Richter. Freiburg–Wien–Einsiedeln 1975.
- H o ł a K.: Namaszczenie chorych. "Wiadomości Diecezjalne Łódzkie" 51:1977 nr 4 s. 117-122.
- Instrukcja duszpasterska o obowiązkach i prawach katolika w sędziwym wieku i na wypadek choroby. "Rozporządzenia Urzędowe Łomżyńskiej Kurii Diecezjalnej" 40:1978 nr 9-10 s. 41-44.
- J a n P a w e ł II.: Encyklika o Bożym Miłosierdziu *Dives in misericordia*. Roma 1983.
- J a n i c k i J.: Modlitwy odnowionej liturgii sakramentu chorych wyrazem wiary Kościoła. "Studia Theologica Varsaviensia" 20:1982 nr 1 s. 157-171.
- K a c z W.: Teologiczne spojrzenie na chorobę w praktyce duszpasterskiej chorych. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 416 z. 3 s. 346-357.
- K a h s e n s b e h m e r H. J.: Kirchlichkeit und Religiosität alter Menschen. "Lebendige Seelsorge" 23:1972 II. 6 s. 343-347.
- K i s z k o B.: Człowiek przewlekle chory w rodzinie jako problem duszpasterski. Praca badawcza na terenie diecezji w Drohiczyńcu. Lublin 1978 (mps BKUL).
- K n a u b e r A.: Salbung und Gebet des Glaubens – das apostolische Sakrament der Kranken. Liturgie – Pastoral – Spiritualität – Doktrin der Krankensalbung. Leipzig 1978.
- K o n i e c z n y K.: Chrześcijański sens cierpienia ludzkiego w nauczaniu Jana Pawła II. Lublin 1988 (mps BKUL).
- K r a k o w i a k Cz.: Nowy obrzęd sakramentu chorych. "Collectanea Theologica" 25:1974 f. 1 s. 77-82.
- T e n ż e: Sakrament namaszczenia chorych w aspekcie teologicznym i pastoralnym. "Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne" 12:1979 s. 71-98.
- T e n ż e: Zadania duszpasterskie wynikające z nowego rytuału "sakramentu chorych". "Homo Dei" 48:1980 nr 4 s. 278-286.
- K u d a s i e w i c z J.: Starość i ludzie starzy w świetle Pisma św. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 415 z. 2 s. 183-196.
- T e n ż e: Sens starości w świetle Pisma świętego. W: Ludzie chorzy i starsi w Kościele. Pod red. J. Charytańskiego. Warszawa 1981 s. 91-103.
- List biskupów polskich do duchowieństwa z okazji nowej księgi liturgicznej *Sakramenty chorych* (Instrukcja). "Wiadomości Diecezjalne Podlaskie" 49:1980 nr 5 s. 147-151.
- M a k s c ł o n J.: Myśl o śmierci – źródła lęku przed nią. "Homo Dei" 49:1980 nr 4 s. 292-296.
- M ł o t e k A.: Prawdziwe oblicze sakramentu namaszczenia chorych. Tamże 50:1981 nr 3 s. 194-201.
- O s i ń s k a K.: Ludzie chorzy we wspólnocie ludzkiej. W: Ludzie chorzy i starsi w Kościele s. 33-80.
- P a w ł a k Z.: Misterium Kościoła wobec potrzeb religijnych człowieka chorego. "Chrześcijanin w Świecie. Zeszyty ODiSS" 8:1977 nr 4 s. 28-36.
- P a w ł i n a S.: Status prawny duszpasterstwa chorych w szpitalach. W: Ludzie chorzy i starsi w Kościele s. 136-146.
- P i e t r z y k T.: Ludzie starsi wiekiem w Kościele. "Homo Dei" 49:1980 nr 4 s. 297-300.

- Program kursu Homiletyczno-Katechetyczno-Liturgicznego na temat "Ludzie chorzy i starsi w Kościele" (12-14 IX 1977). Warszawa 1977.
- R a t a j c z a k B.: Duszpasterstwo chorych według obowiązującego prawa kanonicznego i prawa polskiego. Lublin 1986 (mps BKUL).
- R i c h t e r K.: Anmerkungen zur Neuordnung der Totenliturgie. "Diakonia" 5:1974 s. 101-107.
- R o t h G., S c h i l d H. J.: Das Phänomen der Krankheit und des Kranken in der Kirche. W: Handbuch der Pastoraltheologie. Bd. 4. Hrsg. von F. X. Arnold, K. Rahner [u. a.]. Freiburg im Br. 1969 s. 178-192.
- Sakrament chorych. W: Sakramenty święte w duszpasterstwie. Lublin 1963 s. 193-210.
- Sakrament chorych. Obrzędy i duszpasterstwo. Katowice 1978.
- Sakrament namaszczenia chorych. Pod red. H. Sobeczki. Opole 1986.
- S p a e m a n n H.: Jesus und die Kranken. Zum Verständnis der Krankensalbung. Meitingen bei Augsburg 1964.
- T e n Ź e: Jesus und die Kranken. "Lebendige Seelsorge" 20:1969 H. 4 s. 146-149.
- S t e f a Ń s k i J.: Pastoralno-teologiczne implikacje nowego obrzędu namaszczenia chorych. "Ateneum Kapłańskie" 67:1975 nr 399 z. 1 s. 120-130.
- T e n Ź e: Właściwe rozumienie i stosowanie sakramentu chorych. Tamże 70:1978 nr 416 z. 3 s. 335-345.
- S v o b o d a R.: Krankenseelsorge. Donauwörth 1961.
- S z a ł e k J.: Teologia cierpienia w świetle polskiej literatury po II Soborze Watykańskim. Lublin 1988 (mps BKUL).
- S z t a f r o w s k i E.: Odnowione przepisy prawno-liturgiczne sakramentu Namaszczenia Chorych. "Prawo Kanoniczne" 19:1976 nr 3-4 s. 65-79.
- S z u r l e j J.: Reforma sakramentu chorych. "Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne" 7:1974 s. 289-299.
- T e n Ź e: Apostolstwo chorych. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 7. Pod red. B. Bejze. Warszawa 1975 s. 271-290.
- T e n Ź e: Sakrament chorych. "Apostolstwo Chorych" 47:1976 nr 7 s. 1-8.
- T s c h u s c h k e M.: Duszpasterstwo chorych w świetle nowych obrzędów sakramentów udzielanych chorym. "Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne" 8:1980 nr 12 s. 370-375.
- W a l t e r E.: Bereitung auf die Vollendung. "Lebendige Seelsorge" 23:1972 H. 6 s. 358-363.
- W e r e s k a D.: Jak znosić chorobę. "Materiały Problemowe" 1981 nr 6 s. 71-74.
- W e r y Ń s k i H.: Od apostołstwa chorych do sakramentu chorych. Tamże 1979 nr 10 s. 133-138.
- W i t Z.: Liturgia i problemy duszpasterskie nowej księgi *Sakramenty chorych*. "Częstochowskie Wiadomości Diecezjalne" 55:1981 nr 1 s. 3-24.
- W ó j c i k G.: Kształtowanie odniesienia do cierpienia. Analiza czasopisma "Apostolstwo Chorych" (1981-1985). Lublin 1988 (mps BKUL).
- W y s o c k i M.: Motywacja teologiczna apostołstwa chorych ks. M. Rękasa w świetle nauki Soboru Watykańskiego II. Lublin 1972 (mps BKUL).

III. PODMIOT I PRZEDMIOT DUSZPASTERSTWA CHORYCH

- A l b r e c h t B.: Kranken als tätige Glieder der Kirche. "Lebendige Seelsorge" 20:1969 H. 4 s. 155-161.
- B a g r o w i c z J.: Młodzi wobec starszych. W: Ludzie chorzy i starsi w Kościele. Pod red. J. Charyłańskiego. Warszawa 1981 s. 330-333.
- B a u m a n n H.: Die Pfarrgemeinde und ihre Kranken. "Lebendige Seelsorge" 20:1969 H. 4 s. 150-155.
- B e u e r s Ch.: Wünsche eines Seelsorgers einer Behinderten – Einrichtung an die Gemeinde. Tamże 40:1989 H. 2 s. 117-122.
- B r a u n T.: Seelsorge mit Eltern und Angehörigen geistig behinderten Menschen. Tamże s. 113-116.
- C h r z a n o w s k a H.: Apostolstwo świeckich w duszpasterstwie chorych. "Gorzowskie Wiadomości Kościelne" 25:1981 nr 9-10 s. 255-264.

- Dąbrowska W.: Kapłan wobec człowieka umierającego. "Częstochowskie Wiadomości Diecezjalne" 54:1980 nr 7 s. 160-166.
- Dudek W.: Wieczór życia – szczytowy okres życia ludzkiego. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 415 z. 2 s. 171-182.
- Fasselt G.: Die gemeinsame Verantwortung von Art und Seelsorger für die Kranken. Mainz 1987.
- Gauly H.: Der Dienst der Gemeinde für die Kranken. "Lebendige Seelsorge" 30:1979 II. 1 s. 21-25.
- Ilniczka M.: Notatki o chorych w Kościele. "Znak" 33:1981 nr 326 z. 3 s. 1044-1050.
- Jelowicki P.: Co chorzy dają parafii. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 416 z. 3 s. 373-384.
- Kacz W.: Co parafia ma dać chorym i starszym. Tamże s. 362-372.
- Klucznik R.: Z problematyki starzejącego się mężczyzny. Tamże nr 415 z. 2 s. 227-241.
- Knerer A.: Spiritualität des Priesters zwischen 60. und 70. "Lebendige Seelsorge" 23:1972 II. 6 s. 363-369.
- Krakowiak Cz.: Posługa Kościoła wobec umierającego człowieka. "Ateneum Kapłańskie" 73:1980 z. 2 nr 430 s. 171-182.
- Lossow A. M.: Siostra pielęgniarka – siostra parafialna. Tamże 71:1978 nr 416 z. 3 s. 385-388.
- Osińska K.: Twórcza obecność chorych. Warszawa 1980.
- Ramsey P.: Pacjent jest osobą. Warszawa 1971.
- Simon L.: Einstellungen und Erwartungen der Patienten im Krankenhaus gegenüber dem Seelsorger. Frankfurt am Main 1985.
- Stiefvater A.: Altenarbeit in der Gemeinde. "Lebendige Seelsorge" 29:1978 II. 2 s. 109-112.
- Szarkowski J.: Duszpasterz wobec penitentów podlegających nerwicom. "Homo Dei" 46:1978 nr 2 s. 114-118.
- Szekely A.: Die Arbeit des Krankenhaussorgers. "Lebendige Seelsorge" 20:1969 II. 4 s. 175-179.
- Sztafrowski W.: Chorzy i zdrowi w mieszkaniu rodzinnym. "Homo Dei" 49:1980 nr 4 s. 286-291.
- Wisłuba H.: Starość – jak na nią patrzeć? "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 415 z. 2 s. 211-221.
- Wiśniewska-Roszczyńska K.: Ludzie starzy we współczesnym społeczeństwie. Tamże s. 197-210.
- Wojtuś B.: Kapłan wobec umierającego. Aspekt moralny. "Studia Gnesniensia" 6:1981 s. 195-208.
- Wojnarowska J.: Potrzeby chorych i ludzi starszych leżących w domu. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 416 z. 3 s. 404-410.
- Wytyczne pracy parafialnych opiekunek chorych. "Wiadomości Diecezji Lubelskiej" 52:1978 nr 1-4 s. 89-94.

IV. MIEJSCE, FORMY I METODY DUSZPASTERSTWA CHORYCH

- Barańska A.: Misja "Apostolstwa Chorych". "Materiały Problemowe" 1981 nr 6 s. 51-54.
- Bastian H. D. [u. a.]: Taufe, Traung und Begräbnis. Didaktischer Leitfaden zum kirchlichen Handeln. München-Mainz 1978.
- Beichert K.: Seelsorgebesuch bei Kranken. "Lebendige Seelsorge" 30:1979 II. 1 s. 39-42.
- Bühlmann W.: Weltkirche. Neue Dimension. Modell für das Jahr 2001. Graz-Wien-Köln 1984.
- Człapa S.: Wartości duszpasterskie nowych obrzędów pogrzebu. "Homo Dei" 48:1979 nr 1 s. 31-35.
- D. Ch.: Zasady służby niewidomym. "Materiały Problemowe" 1981 nr 6 s. 63-68.
- Dichgans G.: Das christliche Krankenhaus. "Lebendige Seelsorge" 20:1969 II. 4 s. 172-175.
- Diederich H.: Krankenbesuch. Freiburg 1965.
- Tenże: Der Krankenhausbesuch des Gemeindecseelsorgers. "Lebendige Seelsorge" 20:1969 II. 4 s. 179-185.
- Diesch K.: Mit Kranken beten. Tamże 30:1979 II. 1 s. 42-44.
- Dzidek Z.: Duszpasterstwo chorych w parafii wiejskiej. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 416 z. 3 s. 401-403.
- Emmighaus J.: Kleine Blindenpastoral. Freiburg im Br. 1962.

- Engelke E.: Sterbensranke und die Kirche. München 1980.
- Fedorowicz A.: O właściwą postawę wobec nieuleczalnej choroby. "Homo Dei" 33:1964 nr 1 s. 38-40.
- Fiederlein F.: Ein Alternachmittag in der Pfarrei. "Lebendige Seelsorge" 29:1978 II. 2 s. 133-136.
- Glaser B., Strauss A.: Interaktion mit Sterbenden. Göttingen 1974.
- Goldbrunner J.: Grundfragen der Altenpastoral. "Lebendige Seelsorge" 29:1978 II. 2 s. 89-92.
- Gorczyca T.: Duszpasterstwo chorych w szpitalu. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 416 z. 3 s. 389-400.
- Handbuch kirchlicher Altenarbeit. Hrsg. von J. Schmauch. Mainz 1978.
- Hopfenbeck G.: Die Krankenberichte. Freiburg im Br. 1965.
- Jelowicki P.: Duszpasterstwo chorych w ujęciu ks. Michała Rękasa. Lublin 1967 (mps BKUL).
- Klemp W.: Kleine Hilfen zur Kirchenpastoral. "Lebendige Seelsorge" 30:1979 H. 1 s. 25-28.
- Knauber A.: Pastoraltheologie der Krankensalbung. W: Handbuch der Pastoraltheologie. Bd. 4. Hrsg. von F. X. Arnold, K. Rahner [u. a.]. Freiburg im Br. 1969 s. 145-176.
- Kner A.: Seelsorgliche Bemühungen um psychisch Kranke. "Lebendige Seelsorge" 30:1979 II. 1 s. 49-59.
- Krankheit und Tod. Herausgegeben von der Konferenz der deutschsprachigen Pastoraltheologen. Mainz 1974.
- Liebl R.: Sakramentenvorbereitung bei Behinderten. "Lebendige Seelsorge" 40:1989 II. 2 s. 158-161.
- Macharski F.: Uwagi na temat troski Kościoła o ludzi starzejących się. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 415 z. 2 s. 249-251.
- Mayer-Scheu J.: Heilzeichen für Kranke. Kevelaer 1972.
- Tenžec: Seelsorge im Krankenhaus. Mainz 1974.
- Mik M.: Przygotowanie do sakramentu chorych przez katechezę na podstawie katechizmu religii katolickiej. Lublin 1989 (mps BKUL).
- Matuszewski M.: Nabożeństwo dla chorych. "Materiały Problemowe" 1981 nr 6 s. 74-77.
- Pawłowski A.: Refleksje domowe dla chorych. "Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej" 25:1975 nr 9 s. 207-209.
- Piper H.: Verkündigung im Krankenhaus. Göttingen 1982.
- Ploock H., Probst M., Richter K.: Hausgottesdienste mit Kranken. Einsiedeln-Zürich-Freiburg 1977.
- Potocki A.: Duszpasterstwo narkomanów. "Homo Dei" 56:1987 nr 4 s. 300-305.
- Rak R., Szurlej J.: Chorych duszpasterstwo. W: Encyklopedia Katolicka. T. 3. Pod red. R. Łukaszyka, L. Bieńkowskiego, F. Gryglewicza. Lublin 1985 kol. 253-256.
- Rękas M.: Apostolstwo chorych. W: Encyklopedia Katolicka. T. 1. Pod red. F. Gryglewicza, R. Łukaszyka, Z. Sulowskiego. Lublin 1973 kol. 828-829.
- Rumun A.: Z problematyki duszpasterstwa ludzi starszych. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 415 z. 2 s. 352-362.
- Tenžec: Duszpasterstwo ludzi starszych. W: Ludzie chorzy i starsi w Kościele. Pod red. J. Charytańskiego. Warszawa 1981 s. 147-151.
- Semik S.: Problemy duszpasterstwa dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo. "Seminare" 1979 s. 153-168.
- Spalony E.: Sakrament chorych w katechizacji dzieci szkoły podstawowej. Lublin 1978 (mps BKUL).
- Spiegel Y.: Der Prozess des Trauerns. Analyse und Beratung. München 1973.
- Staniszewski W.: Zarys duszpasterstwa chorych. "Wiadomości Diecezji Lubelskiej" 52:1978 nr 1-4 s. 55-65.
- Steffens H.: Beten von und mit Kranken. "Lebendige Seelsorge" 20:1969 H. 4 s. 185-189.
- Stiefvater A.: Auftrag und Aufgabe. Eine Handreichung für Pfarrgemeinde. Freiburg 1971.
- Sujak E.: Wybrane zagadnienia z psychologii ludzi starszych i chorych w praktyce duszpasterskiej. "Wiadomości Archidiecezji Gnieźnieńskiej" 32:1977 nr 7-8 s. 182-187.
- Valks H.: Seelsorge und Hilfe im Lebenskriesen. Würzburg 1973.

- Vogel G. L.: Verstehen und Helfen im seelischen Bereich des Kranken. "Lebendige Seelsorge" 20:1969 H. 4 s. 162-167.
- Volk G.: Wünsche des Arztes an den Krankenseelsorger. "Lebendige Seelsorge" 20:1969 H. 4 s. 167-172.
- Wiesen W.: Leitfaden der Krankenseelsorge. Freiburg 1969.
- Wójcik S.: Refleksje nad "dola kapłana" w podeszłym wieku. "Homo Dei" 35:1966 nr 1 s. 51-56.

V. ODNOWA DUSZPASTERSTWA CHORYCH

- Blasberg-Kuhnke M.: Gerontologie und praktische Theologie. Studien zu einer Neuorientierung des Altenpastoral an dem psych[ologischen] und gesellschaftlichen Wirklichkeit des alten Menschen. Düsseldorf 1984.
- Borer M.: Anregungen für die Krankenpastoral. Auf der Suche nach neuen Wegen. Luzern 1977.
- Dobrzanowski S.: Parafia wobec współczesnych niedostatków materialnych wiernych. "Homo Dei" 58:1989 nr 3 s. 208-211.
- Filipek F.: Namaszczenie chorych – sakramentem pomocy. Tamże 50:1981 nr 3 s. 202-208.
- Fleckenstein H.: Inhalte und Erfordnisse der Altenseelsorge. "Lebendige Seelsorge" 23:1972 II. 6 s. 333-343.
- Hungs F. J.: Altenbildung oder Altenseelsorge? Tamże 29:1978 H. 2 s. 92-104.
- Knobling C.: Perspektiven der Altenpastoral im Horizont sozialwissenschaftlicher Erkenntnisse. W: Beiträge zur Fundierung der praktischen Theologie als Handlungstheorie. Hrsg. von O. Fucks. Düsseldorf 1984 s. 145-155.
- Krakowiak Cz.: Eklezjalny charakter troski o chorych. "Homo Dei" 58:1989 nr 4 s. 264-273.
- Krankendienst der Zukunft. Hrsg. von H. Kramer. Düsseldorf 1974.
- Lehr U.: Älterwerden als Aufgabe. "Lebendige Seelsorge" 29:1978 H. 2 s. 85-88.
- Oates E. E.: Seelsorge und Psychiatrie. Neue Wege der Zusammenarbeit. Graz-Wien-Köln 1980.
- Pawlos M.: Duszpasterstwo chorych w domach opieki społecznej. "Ateneum Kapłańskie" 71:1978 nr 416 z. 3 s. 417-421.
- Tenże: Duszpasterstwo chorych w parafii wielkomicjskiej. Tamże s. 417-421.
- Piechota H.: Problem rehabilitacji głuchoniemych w praktyce duszpasterskiej. Lublin 1987 (mps BKUL).
- Pokornowski T.: Problem narkomanii jako nowe zadanie dla Kościoła. Lublin 1987 (mps BKUL).
- Svoboda R.: Krankenhausseelsorge. W: Handbuch der Pastoraltheologie. Bd. 3. Hrsg. von F. X. Arnold, K. Rahner [u. a.]. Freiburg im Br. 1972 s. 301-310.
- Svoboda R., Schild H. J., Weber L. M.: Die Sorge um besondere Formen des Krankseins. W: Handbuch der Pastoraltheologie. Hrsg. von F. X. Arnold, K. Rahner [u. a.]. Bd. 4. Freiburg im Br. 1969 s. 203-214.